

The formation of the cluster able to develop the industrial sector in a particular area and become a way for accelerated development of the entire economic system. The effective functioning and development of cluster structures for the production of food products in Ukraine depends on easy and clear organization of the process of interaction between the participants. The main principles which should guide the activities of the cluster members are:

– the presence of the leader, but the absence from its party control over all other members of the Association;

– voluntariness and openness of cluster membership independent enterprises; – Cooperation and trust, which are based on equal exchange of information between participants in the food chain;

– high quality standards of products, which are proposed by cluster;

– common to all members of the resource management, implementation of marketing researches, promotional activities and others;

– continued cooperation with authorities, research institutions, financial institutions;

– stable development of vertical and horizontal integration.

At the last stage, it is necessary to determine the effectiveness and efficiency of the functioning of the cluster, which involves the assessment of economic, social, innovation, food effects.

The main advantages for agricultural enterprises from the creation of industrial clusters are:

– cheaper access to specialized factors of production (raw materials, equipment, skilled personnel, investments);

– minimised threats such as unjustified price increases, failure to comply with supply contracts and others;

– thanks to the cooperation with educational institutions is an opportunity to engage highly qualified and experienced employees, thereby reducing the costs of their search.

– access to competitive information they receive through cooperation with research institutions, educational institutions, local authorities;

– the availability of investments that can be attracted both by the government or other state institutions (e.g. public spending on infrastructure or specialized educational programs), and private investors;

– increase capacity for innovation, advantages in access to new technologies, methods;

– the opportunity to experiment with less cost and does not take on any substantial commitment until you are certain that this innovation pays off;

– increase sustainability and competitiveness of cluster enterprises and the region as a whole.

Thus, the introduction of cluster model of development will not only contribute to the growth of business activity of business structures of the industry, improving their competitiveness but also socio-economic development of the region and the state.

«LEAN MANAGENT» – DOSKONALENIE ZARZADZANIA W PODMIOTACH LECZNICZYCH

J. Jasińska, dr hab., prof. nadz.

K. Barna, mgr.

Wyższa Szkoła Mazowiecka w Warszawie (Polska)

Celem artykułu jest wskazanie wybranych kierunków doskonalenia zarządzania w podmiotach leczniczych w Polsce przy zastosowaniu koncepcji Lean Management, w aspekcie podejmowanych działań restrukturyzacyjnych w podmiotach leczniczych. Szczególna uwaga zostanie skupiona na procesach zmian w szpitalach klinicznych, które charakteryzują się następującymi cechami:

– wykonywanie specjalistycznych zadań w dziedzinie ochrony zdrowia;

– wieloprofilowość zadań;

– stosowanie wysoko zaawansowanych technologii medycznych;

– wielość i różnorodność relacji z otoczeniem;

– finansowanie z kilku źródeł zasilania;

– ograniczoność zasobów, w tym głównie środków publicznych [1, 2].

Zasady zarządzania Lean w ochronie zdrowia przyjęto nazywać Lean Healthcare. Zostały one wprowadzone w wielu podmiotach ochrony zdrowia w licznych krajach Europy [3]. Doświadczenia wskazują jednak, że tylko część narzędzi i metod Lean Management zostało wykorzystanych w usprawnianiu

wybranych zakresów działalności podmiotów ochrony zdrowia, zwłaszcza szpitali. Biorąc pod uwagę specyfikę sektora zdrowotnego i prowadzonej działalności, Lean posiada określoną interpretację: podmiot leczniczy to podmiot wytwarzający określone produkty – najczęściej są nimi świadczenia zdrowotne; świadczenie zdrowotne to proces wytwarzania; pacjent wraz z udzielonymi na jego rzecz świadczeniami przynoszącymi określone efekty zdrowotne to produkt [4].

Przedstawione zastosowania Lean w podmiotach leczniczych pokazują, że najczęściej jest ono ukierunkowane na poprawę jakości opieki zdrowotnej (wzrost wartości produktu dla pacjenta), poprawę dostępności do świadczeń zdrowotnych, usprawnienie procesów organizacyjnych, racjonalizację kosztów [5, 6].

Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej rozumiana, jako skrócenie czasu oczekiwania na świadczenie zdrowotne, usprawnienie wewnętrznych procesów związanych z dostarczeniem pacjentowi usługi to czynniki umożliwiające racjonalizację ponoszonych kosztów. Dzięki zwiększeniu wydajności pracy – i to zarówno, jeśli chodzi o świadczenia zdrowotne, jak i czynności pomocnicze (rejestracja pacjentów, kierowanie pacjentów do odpowiednich komórek organizacyjnych) – pojawia się możliwość skrócenia oczekiwania na świadczenia medyczne oraz poprawy efektywności ekonomicznej podmiotów.

Pojawianie się nowych technologii medycznych, zmieniające się narażenia zdrowotne dotąd niewystępujące lub występujące w ograniczonym zakresie, zmiany demograficzne i epidemiologiczne w połączeniu z czynnikami systemowymi wymuszają restrukturyzację, w której szczególnie przydatne może się okazać zastosowanie «szczupłego zarządzania» [7].

Bibliografia:

1. Bernatek A. *Oplacalna inwestycja w Lean Healthcare*. – http://www.leancenter.pl/bazawiedzy/artukul/article_id/101 (20.03.2017).
2. Brännmark M., Halvarsson A., Lindskog P., *Implementing Lean in Swedish Municipalities and Hospitals*. – [http://www.diva \(18.03.2017\)](http://www.diva (18.03.2017)).
3. Cholewicka-Goździk K. (2001), *Metoda LEAN – doskonalenie procesów i produktów*, «Problemy Jakości». – nr 1.
4. Czernska J. (2015). *Więcej niż odchudzanie, czyli istota koncepcji zarządzania Lean*, «Personel».
5. Der-Shin Ke *Overwork (2015), Stroke, and Karoshi-death from Overwork*, «Acta Neurol Taiwan».
6. *Encyklopedia Zarządzania*. – http://mfiles.pl/pl/index.php/Lean_management (19.03.2017).
7. Graban M. (2015), *Lean hospitals – doskonalenie szpitali. Poprawa jakości, bezpieczeństwo pacjentów i satysfakcja personelu*, ProdPublishing, Wrocław.

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF GREEN MARKETING IN INDIA

Dr. Sarbjit Kaur

Dr. Sanjay Kumar Bahl

Sri Sai Institute of Management, Manawala (Аmpimсар, Индия)

Now a day, consumers are becoming more conscious about the environment and are becoming socially responsible. According to American Marketing Association, "Green Marketing is the marketing of products that are presumed to be environmentally safe, involves developing and promoting products and services that satisfy customers want and need for Quality, Performance, Affordable Pricing and Convenience without having a detrimental input on the environment".

In simple ways, it refers to the process of selling products and services based on their environmental benefits i.e. product may be environmental friendly in itself or produced in this manner. Green Marketing means the combination of two words i.e. Green and marketing, it is an eco-friendly idea for the need for quality, performance, suitable price and convenience without having a harmful effect on environment. In order to meet such harsh environment standards, the consumers and marketers are switching to green products and services. Green Marketing also known as environmental marketing and ecological marketing.

According to Peattie (2001), The Green Marketing has developed in three phase i.e:

- First phase was known as “Ecological” Green Marketing
- Second phase it was known as “Environmental” Green Marketing
- Third phase was called as “Sustainable” Green Marketing.

Objectives of the Study:

The present study is based on the following objectives:

1. To study the concept of Green Marketing.
2. To know the 4 P’s of Green Marketing mix.